

כ־40% בהעלאת התנובה; והוא גם מסביר זאת בכך שמספר ימי החליבה הממוצע הועלה עקב הבירור ל-309, כיוון שבהוצאת הפרות לא חיכו עד שתנובתן היומית עלולה היתה לפגוע בשיעור ניכר בתנובה היומית הממוצעת של העדר כולו; מובן מאליו שגם המבכירות תרמו את חלקן המכובד לתנובה היומית הגבוהה ולהעדר לאת המספר הממוצע של ימי חליבה. לחליבה המשופרת במכון החליבה החדש יש לייחס לדעתו את ההעלאה כדי 10%.

בסיכום יוצא שהגורמים להעלאה היו:

10%	הפרים כדי
30%	המזון וההזנה כדי
10%	חלוקת העבודה "
40%	בירור (בריאות) "
10%	חליבה משופרת "
100%	בס"ה

כשנתבקשתי לחוות דעתי על הגדרה מדוייקת זו, ניסיתי בו במקום לערער במקצת על טבלה זו, אולם כשהרהרתי בדבר עם שובי הביתה וניתחתי את כל התנאים נראה לי שהח' ישה קלע בדרך כלל למטרה בחלוקת הציונים כדלעיל.

בהזדמנות זו ברצוני להביע את תודתי לצוות הבוקרים בבית-אלפא על ההנאה הרבה שהסבו לי בביקורי זה. נהניתי ממראה העיניים, מההתקדמות שהושגה בענף, מיחסם החם והחברי אלי כפרט; ואברכם שרוח ההעפלה לא תעזבם גם בעתיד, כי מההישגים אליהם הגיעו צפויים להם הישגים נוספים.

י. עצמון

של העדר המטופה, הייתי מציע להקצות שטח של 200 דונם לאספסת (לירק ולשחת), שישמש השלמה לגידולי תלתן (אביבי בעיקר), לסלק (להאריך עונתו) ולתירס (לירק ולתחמיץ). מובן שיש לחתור להשבחת טיב השחת הנאספת בשדות הבעל. וכשתובטח אספקה משובחת מסוג זה, וברציפות, לא נצטרך לתהות על הסיבות שהעלו את עדר בית-אלפא לתנובה ממוצעת של 7000 ק"ג, מבלי להיעזר לשם כך בסלקציה כה קטלנית.

הגדרה מאתימאטית של גורמי

העליה בתנובה

הח' ישה קמבר ניסה לשוות לגורמים השונים שהשפיעו על העלאת התנובה דיוק מתימאטי, והנה דבריו בקיצור.

לדעתו יש לזקוף לזכות הפרים כ־10% בעליית התנובה מ־4000 ל־6000 ק"ג; כלומר — חלקם בתוספת ה־2000 ק"ג הוא כדי 200 ק"ג. אמנם אין הוא מוצא הפרש בולט בין המבכירות בנות 4 הפרים הבדוקים לבין בנות שאר הפרים (אף של אלה שנפסלו במבחן). לפי בחינת התנובות של 200 מבכירות יוצא שהתנובה הירמית הממוצעת של בנות הפרים הבדוקים (קישון, גיל, נסיך ודנדי) עמדה על 18 ק"ג וזו של שאר המבכירות — על 17.3 ק"ג.

להזנה המסודרת והאינטנסיבית יותר, לשיכון הנוח יותר, ו"טיפוליים" במספוא (כפי שהוזכר לעיל) הוא מייחס כ־30% בהעלאת התנובה. לזכות חלוקת העבודה התכליתית והתמחות העובדים — 10%.

לבירור, שסייע גם להבראת העדר, יש לייחס

עשן בתי-החרושת, מחלה מורנית של הבקר

באזורי התעשייה נפגעים בצורה קשה שטחי המספוא ע"י אבק פורח והגאזים הנפלטים מהארוכות למיניהן, ומכאן סכנה חמורה לבקר הנזון במספוא כגון זה. לפי תצפיות ובדיקות שונות שנערכו באחד האיוורים האינדוסטריאליים בגרמניה יוצא שכל פרה קולטת למעלה מק"ג אחד אפר ביום שמקורו באבק פורח זה; פרות הרועות בשטחי המרעה באיוורים אלה קולטות אף כמות כפולה מהנ"ל. כמויות הברזל, נחושת, אבץ, זרניך (ארסן), עופרת וכספית שהפרות עלולות לקלוט באיוורים כאלה מסכנות קשה את בריאותן ומביאות לתופעות הרעלה כרוניות. לבוקרים באיוורים אלה נתונה העצה לא לשלוח את הבקר למרעה כלל, לצמצם ככל האפשר את השימוש במספוא שגודל באותו אזור ולבסס את ההזנה על אספקה (שחת הנקנית באיוורים חקלאיים מובהקים, שסכנת הזיהום על ידי בתי החרושת אינה קיימת בהם.